
Kultuuriministeeriumi
Arengukava
2008-2011

■ **Sisukord**

Sisukord.....	2
Sissejuhatus	3
Missioon	4
Visioon aastaks 2030: Eesti kultuuriruumi elujõulisus	4
Kultuuriministeeriumi lähiaja rõhuasetused.....	5
Hetkeolukorra kirjeldus	6
Tegevusvaldkond: Kultuur	6
Tegevusvaldkond: Sport.....	9
Tegevusvaldkond: Meedia.....	9
Strateegilised eesmärgid, meetmed ja tegevused	9
Tegevusvaldkond: Kultuur	9
Tegevusvaldkond: Sport.....	15
Tegevusvaldkond: Meedia.....	16
Organisatsiooni arendamine	18
Töötajad.....	18
Koolitus	18
Riskianalüüs	19
Finantsplaan seisuga 30.04.2007 (Kulud)	20

■ Sissejuhatus

Kultuuriministeeriumi strateegiline arengukava 2008-2011 on koostatud lähtudes Vabariigi Valitsuse määrusest “Strateegiliste arengukavade liigid ning nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord”. Arengukava koostamisel on aluseks võetud riigi eelarvestrateegia 2007-2010, Kultuuriministeeriumi strateegiline arengukava 2007-2010, Valitsusliidu programm aastateks 2007-2011 ning mitmed valdkondlikud arengukavad.

Kultuuriministeerium seab eesmärgid ja planeerib tegevusi kolmes tegevusvaldkonnas, millele lisandub organisatsiooni arendamise valdkond. Kultuuriministeeriumi tegevusvaldkondadeks on kultuur, sport ja meedia.

Arengukava annab tegevusvaldkondade lõikes hetkeolukorra analüüsi, püstitab strateegilised eesmärgid ja nende saavutamiseks planeeritud meetmed. Meetmete kirjelduses on ära toodud olulisemad tegevused, uued algatused ja meetmete vahetud tulemused. Lisaks põhitegevusele on kirjeldatud organisatsiooni arendamiseks vajalikke tegevusi, mis toetavad strateegiliste eesmärkide saavutamist.

Vastavalt Eesti Vabariigi põhiseadusele peab Eesti riik tagama eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise läbi aegade. Sellest tulenevalt on arengukava tervikuna suunatud Eesti kultuuriruumi elujõulisuse tagamisele.

■ Missioon

Kultuuriministeeriumi missiooniks on aidata kaasa eesti rahvusliku identiteedi säilimisele läbi eesti kunsti- ja kultuuriväärtuste ning spordi väärtustamise, säilitamise, arendamise, teadvustamise ja levitamise nii Eestimaal kui ka väljaspool, toetades nii professionaalset kui huvitegevust loovuse ja spordi vallas.

■ Visioon aastaks 2030: Eesti kultuuriruumi elujõulisus¹

Eesti jätkusuutliku arengu nurgakiviks on eesti rahvuse ja eesti kultuuri jätkusuutlikkus, seda postuleeriv arengueesmärk on fundamentaalse tähendusega, eestluse püsimine on Eesti arengueesmärkide reas esimesel kohal². Eesti kultuuriruum on siinkasutatavas tähenduses oluliselt laiem mõiste kui otsese loometegevuse või rahvakultuuri valdkonnad. See on eestluse eluruum koos kõigi oma komponentide ja atribuutidega.

Rahvuse säilimiseks läbi aegade on vajalikud ennekõike kultuurilised mehhanismid, mis võimaldavad eesti rahvusliku identiteedi (kultuurilise kokkukuuluvuse) püsimist ja tagavad eesti rahvuskultuurile omaste väärtuste, traditsioonide, käitumismudelite ja elulaadi elementide edasikandumise põlvest põlve, samuti nende omaksvõtu Eesti uusasukate poolt. Nende mehhanismide tuumaks on rahvuskeelne haridus, rahvuskeelel põhinev kultuuriloom (sh teadus), rahvuskeelse suhtlemise ning rahvuslike kultuuriväärtuste ja käitumismallide funktsionaalsus igapäevases elukorralduses ja kõigis eluvaldkondades.

Soovitava seisundina aastaks 2030 on Eesti rahvastiku olukord stabiliseerunud, toimivad integratsioonimehhanismid. Eestlus on väärtustatud, Eesti on nooremale põlvkonnale eelistatud elu- ja tööpaik. Rahvusliku enesemääratluse (“mina olen eestlane”) kõrval on levinud ka enesemääratlus eurooplasena (“mina olen eurooplane”). Eestlane on nii loomu- kui tegudepäraselt aktsepteeritud kui eurooplane. Hääbumishirm on kadunud, kultuuri kohanemisvõime on tasemel, mis võimaldab kultuurivaramu ülekannet ning pidevat täiendamist uutele kultuurikandjate põlvkondadele. Saavutatud on Eesti kultuuri dünaamiline tasakaal ja jätkusuutlikkus suhetes maailmakultuuriga.

Olulise osaga eesti kultuuripärandist on võimalik tutvuda virtuaalkeskonnas, mis paikneb elektroonilistes arhiivides, muuseumides ja raamatukogudes, olles seetõttu rahvusvaheliselt kättesaadav ja tõlgitav teistesse keeltesse, muutudes selle kaudu kättesaadavaks ja mõistetavaks kõigile kohapeal ja ka huvilistele maailmas. Eesti kogemus rahvuskultuuri ja globaalkultuuri sünteesimisel leiab mõtestamist ja rakendamist väiksemate kultuuriruumide puhul, mis on Eesti panuseks globaliseeruva maailma mitmekesisuse säilitamisel.

Eesmärkide saavutamise põhimehhanismideks on Eestis eestikeelse ja eesti kultuuriga seotud, samas kaasaja teaduste ja tehnoloogia arengutel põhineva, eesti kultuuri maailmakultuuriga seostava, rahvusvaheliselt konkurentsivõimelise hariduse tagamine; Eesti kultuuri uuenemisvõime ja kriitilise refleksioonivõime suurendamine; Eesti kultuuri kasutatavus ja tõlgitavus teistesse keeltesse, eesti kultuuri jaoks oluliste

¹ Visiooni aluseks on Riigikogus 14.09.2005 heaks kiidetud Eesti Säästva arengu riikliku strateegia Säästev Eesti 21.

² Teisteks arengueesmärkideks on heaolu kasv, sidus ühiskond ja ökoloogiline tasakaal.

arhivaalide ja kultuuritekstide kättesaadavus digitaalses vormis, Eesti ajaloo ja kultuurimälu integreerimine Euroopa ja maailma kultuurimälu ja ajalooteadvusega, Eesti muutmine oluliseks osaks maailma kultuurikaardil ja kultuurikalendris. Eesti kultuurivaramu digitaliseerimise, aga ka kultuuri investeerimise ja kaasaegse kultuuri suurema avatuse abil ületatakse väikese kultuuri paratamatu suletus ja oht enesekesksusele; Eesti kultuuri innovaatus, uute ideede ja tähenduste genereerimisvõime suurenemine rahvusvaheliselt arvestataval tasemel on Eesti osapanus üldkultuuri ning muutub oluliseks teguriks Eesti omapära ja atraktiivsuse suurendamisel ning kultuurivahetuse stimuleerijaks.

■ **Kultuuriministeeriumi lähiaja rõhuasetused**

Kultuuriministeeriumi eesmärk on tagada kogu valitsemisala tasakaalustatud areng. Alljärgnevalt on välja toodud Kultuuriministeeriumi lähiaja rõhuasetused, et juhtida tähelepanu olulistele arengutele ja vajadustele valitsemisalas ning aidata järele mõningaid seni alafinantseeritud valdkondi.

Panustame inimestesse

Investeeringute kõrval riiklikesse ja kohalikesse kultuuri- ja spordiobjektidesse tahab ministeerium enam panustada inimestesse ja nende võimalustesse ise aktiivselt kultuuri ja spordiga tegeleda ning saada osa kultuuri- ja spordisündmustest kõikjal Eestis. Läbi paljude programmide toetame tegijaid kõikides valdkondades, suurendame kultuuri- ja spordistipendiume, toetame nii meie professionaale kui ka noori, finantseerime õpinguid välismaal jpm. Prioriteediks on kultuuritöötajate panuse väärtustamine Eesti kultuuri hoidmisel, tõstes kultuuritöötajate palka vastavuses õpetajate palgatõusuga ja luues neile tänapäevase tegevuskeskkonna.

Muinsuskaitse

Eesmärk on kaitsta meie rikkalikku kultuuripärandit, investeerides kultuuripärandi hoidmiseks ja korrastamiseks mõisakoolidesse, mõisakompleksidesse, pühakodadesse, linnustesse jt. Oluline on kaitsta meie linnade ajaloolisi piirkondi. Senisest enam tahab ministeerium toetada kultuuripärandit väärtustavaid, selle säilimist ja korrastamist tagavaid algatusi.

Film

2012. aastal tähistab eesti film oma 100 juubelit. Seetõttu soovime pöörata suuremat tähelepanu filmivaldkonna arendamisele, et pöörata kinode arvu langustrend uuesti tõusule ja toetada senisest enam filmide tootmist. Eestist peaks kujunema siinsete professionaalsete filmitegijate ja pakutavate võimaluste tõttu atraktiivne filmitootmise paik kogu Euroopas. Eesti filmipärand tuleb arhiividest tuua rahvani restaureerituna digitaalsel kujul.

Lapsed ja noored

Kultuur ja terved eluviisid mängivad olulist rolli laste ja noorte kujunemisel. Seetõttu tahame igati toetada loovuse arenemiseks vajalikke tingimusi. Kehtestame igale lapsele aastase pearaha huviala- või spordiringis osalemiseks. Toetame laste ujumise algõpet ja koolivaheaegade sisustamist kultuurilise ja sportliku tegevusega. Soodustame igati kultuuri- ja spordiasutuste lastele- ja noortele mõeldud tegevusi.

Kultuuripärandi digitaliseerimine

Eelmise arengukava perioodil oli ministeeriumi üks rõhuasetusi rahvaraamatukogude internetiseerimine, mis nüüdseks on edukalt lõpule viidud. Nüüd pöörab ministeerium rõhku kultuuripärandi digitaliseerimisele, digitaalsena kättesaadavaks tegemisele ning digitaalse kultuuripärandi pikaajalisele turvalisele säilitamisele. Kultuuripärandi digitaliseerimine peab tagama pärandile senisest laialdasema juurdepääsu, aidates seeläbi kaasa pärandi paremale säilimisele.

Eesti keel

Ministeerium paneb rõhku kõikidele nendele tegevustele, mis aitavad kaasa eesti keele kui kultuuri põhialuse säilimisele. Olulisel kohal on kõik valdkonnad ja tegevused, mis panustavad selle eesmärgi saavutamisesse, sh. kirjandus, teater, film, rahvakultuur jt. Toetame kõigis neis valdkondades Eesti algupärandi kasutamist. Panustame raamatukogudesse kui kohaliku kultuurielu keskustesse, toetame raamatukogude teavikute soetamist. Soodustame igati Eesti teoste tõlkimist teistesse keeltesse ja maailmaklassika tõlkimist eesti keelde.

Rahvakultuur

Toetame meie unikaalset, UNESCO maailmapärandi nimekirja kuuluvat laulu- ja tantsupeotraditsiooni, rakendades kooridele, tantsukollektiividele ja orkestritele riiklikku toetussüsteemi ning väärtustades nii rahvakultuuriga tegelejaid. Panustame 2009. aasta Üldlaulu- ja Tantsupeo korraldamisse. Toetame UNESCO vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooni rakendamist, väärtustades põlvest põlve edasiantavaid traditsioone, rituaale, kombeid, uskumusi ja oskusi.

■ **Hetkeolukorra kirjeldus**

TEGEVUSVALDKOND: KULTUUR

Eestikeelset kultuuriruumi kasutab Eestis ligikaudu 80% elanikest.³ Teatris, kunstinäitustel, muuseumides ja raamatukogudes käidi 2006. aastal umbes sama palju kui 2003. aastal, kinos ja kontsertidel veidi vähem. 2006. aastal osteti kunstiteoseid ja raamatuid sama palju kui kolm aastat tagasi, raamatute lugemine on aga veidi vähenenud.

Kaunid kunstid

2006. aasta seisuga tegutses Eestis 35 väiksemat regulaarse näitustegevusega galeriid, kus toimus umbes 600 näitust aastas. 2006. aasta mai seisuga oli 12 kuu jooksul kunstinäitusi ja -sündmuse külastanud 37% Eesti elanikest. 2003. aastaga võrreldes on kunstinäituste ja -sündmuste külastamises toimunud suur muutus, kuna avatud on KUMU, mida külastas 2006. aastal 187 000 külastajat. Jätkuvalt on palju neid inimesi (39%), kelle kodukohas kunstisündmuse ei korraldata.

Aastal 2006 oli Eestis avalik filmide näitamine võimalik 67 kohas (neist kinosid 53). Kinokülastusi oli 2006. aastal 1,58 miljonit, mis on 40,2% suurem aasta varem. Suure hüppe on läbi teinud kodumaiste filmide (2006. aastal 11 filmi) külastus, mille turuosa jõudis 2006. aastal 9,17%-ni. Kinodes linastus aasta jooksul 210 pikka mängufilmi,

³ Eesti Statistikaamet – Rahvaloendus 2000

neist kolmveerand oli Ameerika Ühendriikide toodang. Keskmise piletihind on jäänud varasema aastaga samale tasemele väärtuses 67 krooni. Aastal 2006 toodi sisse 141 täispikka mängufilmi. Seoses Eesti astumisega Euroopa Liitu kasvas Euroopa filmide import aastaga 42%.

Kontsert kui žanr on üks populaarsemaid kultuuritarbimise ja vaba aja veetmise vorme. Tõusutrendi näitab klassikalise koorimuusika kontserdikülastajate arv. Samas on endiselt palju neid (26%), kelle elukoha läheduses ei korraldata kontserte. Piletite kõrge hind on suurimaks takistuseks kontsertidel käimisele (56%). Eestis on hetkeseisuga 3 riikliku kontsertasutust ja Rahvusoper Estonia. Riiklike kontserdiorganisatsioonide kõrval on välja kujunemas ka mitteriiklike (era- ja munitsipaal-) kontserdiagentuuride ja muusikakollektiivide võrk, mis katab suurt osa Eestist. Kasvamas on eesti muusikakollektiivide populaarsus välisriikides.

2006. aastal tegutses Eestis 24 riigilt toetust saavat teatrit ja tantsuagentuuri: avalikõiguslik Rahvusoper Estonia, 5 riiklikku repertuaarteatrit, 3 riigi asutatud sihtasutust, 2 munitsipaalteatrit, 10 erateatrit ja 3 tantsuagentuuri. Kokku tegutses Eestis 25-30 suuremat ja väiksemat kutselist teatritruppi. 2005. aasta küllastajate arv oli 2004. aasta küllastajate arvust 12% võrra väiksem, samas anti 8% võrra rohkem etendusi kui eelnenud aastal. Lastelavastused moodustasid etenduste koguarvust 32%. Riigi- ja munitsipaalteatrite publikuarv moodustas vaatajate koguarvust 78%. 2005. aastal kasvas riiklik toetus teatritele 30 mln krooni võrra ehk 12,2% võrreldes varasema aastaga. Keskmise piletimaksumus oli täiskasvanu kohta 106 krooni.

2006. aasta jooksul oli vähemalt ühe raamatu läbi lugenud 81% Eesti 15-74 aastastest elanikest (2003. aastal oli see näitaja 86%). Vähesel lugemuse peamiseks põhjuseks on kultuuritarbimise uuringus nimetatud vaba aja puudumist, samuti raamatute kõrget hinda. Aktiivseid kirjastusi, kes annavad aasta jooksul välja 10 või enam raamatut, oli 60. 2005. aasta jooksul ilmus 4060 raamatut ja brošüüri, mis oli 1,6% enam kui 2004. aastal. Eesti raamatute tiraažid on kasvanud romaanil kuni 1000-1500-ni, luulekogul 300-1000-ni ja aimekirjandusel 1500-2000-ni. Väljaannete arv elaniku kohta tõusis 2005. aasta jooksul 4,3-lt 4,5-ni. Alates 2004. aastast jagatakse Sihtasutuse Autorihüvitusfond kaudu laenutushüvitisi raamatute, audiovisuaalsete teoste ja fonogrammide autoritele. 2006. aastal sai laenutushüvitist 882 autorit. Alates 2006. aastast jagatakse Autorihüvitusfondi kaudu paljundushüvitist autoritele ja kirjastajatele. 2006. aastal sai paljundushüvitist 290 autorit ja 23 kirjastajat.

Kultuuripärand

Rahvakultuurivaldkonna olulisemateks traditsioonide kandjateks on koorijuhid (770), orkestri- ja rahvamuusikakollektiivide juhid (220) ning rahvatantsu- ja folkloorirühmade juhid (600) koos umbes 36 800 laulja/pillimängijaga ja 14 700 rahvatantsija/rahvamuusikuga. Kultuurirahva aktiivsus väljendub 2755 ühingu, seltsi ja liidu tegevuses. Koorid, orkestrid, rahvatantsurühmad töötavad regulaarselt ja koolitatud spetsialistide juhendamisel rahvamajade ja koolide juures. Käivitatud on laulu- ja tantsupeo protsessis osalevate kooride, orkestrite, rahvatantsurühmade ja rahvamuusikaansamblite toetusprogramm 2006–2013; Setomaa riiklik kultuuriprogramm 2006-2009; Lõunaesti keel ja kultuur 2005-2009 ning maakondlike koori- ja tantsujuhtmentorite pilootprojekt.

Eestis on kokku 186, koos filiaalidega 234 muuseumi. Neist ligikaudu 20% kuulub riigile, 50% kohalikele omavalitsustele, 25% on eraomandis ja 5% on avalik-õigusliku juriidilise isiku struktuuriüksused. Kultuuriministeeriumi haldusalasse kuulub 11 muuseumi, lisaks rahastatakse maavalitsuste haldusalas olevaid 15 muuseumi. Eestis asuvaid muuseume külastas viimase 12 kuu jooksul veidi alla poole Eesti elanikest (43%). Muuseumite külastamise arv on juba viimased kümme aastat järjest suurenenud (2004. aastal 1,726 mln, 2005. aastal 1,761 mln). Peamisteks põhjusteks on muuseumide suurem avatus külastajatele kui ka kasvav turistide hulk. Oluliselt on paranenud muuseumide tegevuskeskkond, valminud on üks olulisemaid Eesti kultuuriehitisi – Kumu kunstimuuseumi hoone, alustatud on Eesti Rahva Muuseumi uue hoone projekteerimisega.

Eestis oli 2006. aasta seisuga kokku 1104 raamatukogu, sellest 554 rahva-, 474 kooli-, 6 Vabariigi Valitsuse poolt nimetatud teadus- ja 70 erialaraamatukogu ning avalik-õiguslik Rahvusraamatukogu. Raamatukogudes olevate teavikute arv on aasta aastalt kasvanud. Aastatel 2000-2005 renoveeriti või ehitati 150 rahvaraamatukogu, renoveerimist vajaks veel 20-30. Rahvaraamatukogud on lisaks oma otsesele funktsioonile kujunemas kohaliku elu keskuseks, pakkudes erinevaid lisateenuseid ja vaba aja veetmise võimalus (sh kultuuriüritused, avalikud internetipunktid jms.).

2006. aasta jaanuari seisuga oli kaitstavaid kultuurimälestisi 24 876, mis on koondatud andmekoguna kultuurimälestiste riiklikusse registrisse. Alustati arhitektuurimälestistele uute tähiste paigaldamisega. Uued tähised on u. 300 mälestisel. 25% arhitektuurimälestistest on halvas või avariilises seisundis. Norra ja Euroopa majanduspiirkonna finantsmehhanismide raames on kultuuripärandi valdkonnale kavandatud ligikaudu 113 miljonit krooni, mis moodustab 24% vahendite kogusummast.

Kultuuriministeeriumi poolt on välja töötatud ja tööle rakendatud järgmised arengukavad ja programmdokumendid: 21. sajandi Eesti muuseumid. Arengu põhisuunad aastateks 2006-2016; Digitaalse kultuuripärandi arengukava aastateks 2007-2010; Eesti mõisakool: mõisakoolide kultuuriloolise kompleksi säilitamine ja arendamine tänapäevaseks õpikeskkonnaks 2002-2012; Pühakodade säilitamine ja areng 2003-2013; Maa-arhitektuur ja -maastik. Uurimine ja hoidmine 2007-2010.

Välissuhtlus ja loomemajandus

Tutvustamaks eesti kultuuri välismaal on Kultuuriministeeriumil Eesti saatkondades tegutsemas viis kultuuriatašeed – Pariisis (UNESCO), Moskvas, Berliinis, Brüsselis (Euroopa Liit) ja Londonis. Kultuuriministeerium toetab MTÜ Eesti Instituut tegevust, kellel on välisesindused Helsingis, Stockholmis, Budapestis ja Pariisis. Eesti on sõlminud kahepoolseid kultuurikoostööleppeid paljude riikidega üle maailma. Eesti huve kaitstakse aktiivselt Euroopa Liidus, Euroopa Nõukogus, UNESCOs ja teistes rahvusvahelistes organisatsioonides.

Loomemajandust on hakatud teadvustama kui olulist osa riigi kultuuris ja majanduses, millel on tähtis roll kultuuri jätkusuutlikkuse tõstmisel, loomeinimeste võimaluste laiendamisel, majanduses lisaväärtuse tõstmisel ja turismi edendamisel. Loomemajanduse osakaal kogu Eesti majandusest oli aastal 2005 3%, loomemajandussektoris oli hõivatud 3% tööealisest elanikkonnast ning 6% kõikidest tegutsevatest

ettevõtetest.⁴ Loomemajanduse arendamiseks vajalikud finantsid on kavandatud Euroopa Liidu struktuurivahenditesse aastatel 2007-2013.

TEGEVUSVALDKOND: SPORT

Harrastusspordi propageerimisel rakendatakse ellu liikumisharrastuse strateegilises arengukavas planeeritud tegevusi. 2006. aastal tegeles aktiivselt liikumisharrastusega ligi 17% elanikkonnast. Tegevus toimus üle Eesti 3200 spordiobjektidel.

Funktsioneerib riiklik toetussüsteem tippspordi järelkasvu finantseerimiseks, mille raames toetati 25 noort sportlast. Aktiivselt tegutseb 55 spordikooli ja 2500 erinevat spordiklubi. Spordiklubidesse kuuluvate inimeste arv on 152 242, lisaks 15 844 spordikoolides, seega elanikkonna haaratus spordiklubidesse moodustab 10-12%. Treenerite tasemekoolituse süsteemi raames atesteeriti 2006. aastal umbes 600 treenerit, aasta lõpu seisuga oli kõikidest 3100 treenerist omandanud treeneri kutse 2100. Dopinguvastane tegevus on viidud kooskõlla kõikide vastavate rahvusvaheliste aktide ja konventsioonidega. 2007. aasta algusest rakendus III-V astme treenerite rahalise toetamise süsteem. Eesti sportlased tõid 2006. aastal tiitlivõistlustelt rekordilise arvu, 115 medalit. Spordiseaduse alusel on olümpiavõitjatele loodud sotsiaalsed garantiid.

Suurenenud on kohalike omavalitsuste spordiinvesteeringute ja sporditoetuste maht. Samuti on paranenud koostöö spordialaliitude ja äriühingute vahel spordialade rahastamisel, arendamisel ja suurvõistluste korraldamisel.

TEGEVUSVALDKOND: MEEDIA

18. jaanuaril 2007. aastal võttis Riigikogu vastu Eesti Rahvusringhäälingu seaduse. Eesti Televisiooni ja Eesti Raadio ühendamise tulemusena hakkab 2007. aastal tegutsema ühtne avalik-õiguslik ringhäälinguorganisatsioon – Eesti Rahvusringhääling ühe teleprogrammi, uudisteportaali ja teiste meediateenustega ning nelja üleriigilise raadioprogrammi ja lisateenustega. Ringhäälingulubade alusel tegutseb kaks üleriigilise ja üks kohaliku leviga eraõiguslikku telekanalit, ligi 30 raadiojaama ning üle 10 kaabeltelekanali. Eesti on edukalt üle võtnud valdkonda reguleerivad Euroopa Liidu ja Euroopa Nõukogu õigusaktid.

■ **Strateegilised eesmärgid, meetmed ja tegevused**

TEGEVUSVALDKOND: KULTUUR

EESMÄRK: Kultuurielu jätkusuutlik korraldus on tagatud läbi mitmekesise kultuuriinstitutsioonide võrgustiku toetamise vastavalt nende arengukavades püstitatud eesmärkidele, mis tagab inimestele igakülgset võimalust kultuurist osasaamiseks.

Indikaatorid:

- Kultuuriinstitutsioonid suudavad täita oma põhikirjalisi ja arengukavades püstitatud eesmärgi;
- Kultuuritöötajate palgatõus on vastavuses õpetajate palgatõusuga;

⁴ Eesti Konjunktuuriinstituut

- Saavutada 4,4 mln erinevate kultuurisündmuste külastust aastas 2011. aastaks (algtase ligikaudu 4 mln külastajat 2006. aastal, sh muuseumitel 1,762 mln külastust (2005), kinodel 1,58 mln (2006), teatritel 0,822 mln (2005));
- Rahvaraamatukogude elektroonilise laenutussüsteemi toimimine: 2006. aastal kõikides kesk- ja 75% rahvaraamatukogudes, 2011. aastaks kõigis kesk- ja 95% rahvaraamatukogudes;

MEEDE 1: Kultuuriinstitutsioonide jätkuva tegevuse tagamine

Meetme lühikirjeldus: Kultuuriinstitutsioonide, sh teatrite, kontsertasutuste, muuseumide, raamatukogude ja rahvakultuuriasutuste põhitegevuste toetamine vastavalt nende arengukavadele.

Meetme olulisemad tegevused, uued algatused:

Finantseeritakse kultuuriinstitutsioonide tegevust nende järjepideva ja eesmärgipärase toimimise tagamiseks. Mitmekesiste kultuuriiteenuste ning –sündmuste korraldamine eelmainitud organisatsioonide poolt nii siseriiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Teatrite, kontsertasutuste, raamatukogude, muuseumide, rahvakultuuriasutuste ja Muinsuskaitseameti tegevuse jätkuv toetamine. Rahvaraamatukogude infotehnoloogilise keskkonna arendamise toetamine. Kultuuritöötajate palgatõus vastavuses õpetajate palgatõusuga. Majanduskulude toetuse tõstmine vähemalt vastavalt teenuste hinnatõusudele.

Uute algatustena Muinsuskaitseameti struktuuri ajakohastamine vastavalt 2007. aastal koostatud arengukavale, et tagada kaitsekohustuse teatiste efektiivsem väljastamine, mälestiste kaitsevööndite määramine ning tõhusam järelevalve (5 uut töökohta, 1 mln kr). Filmimuuseumi asutamine Eesti Ajaloomuuseumi juurde (1 mln kr aastas). Muuseumide infosüsteemi kasutuselevõtt (2008). Tehnikamuuseumi asutamine (3 mln kr aastas). Eesti Pärimusmuusika Keskuse tegevuse käivitamine (2008). Vaimse kultuuripärandi kaardistamine Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse poolt. Kultuurimälestiste riikliku registri arendamine (e-teenindus, 2009).

Meetme vahetu tulemusena tagatakse kultuuri institutsionaalse võrgustiku igapäevane toimimine ja areng vastavalt asutuste arengukavades püstitatud eesmärkidele, laialdane kultuurist osasaamise võimalus ning vaimse ja materiaalse kultuuripärandi säilimine järeltulevatele põlvedele.

EESMÄRK: Loomeinimestel ja -organisatsioonidel on loodud igakülgset võimalused loominguliseks tegevuseks, lastel ja noortel loovuse arenguks ning eesti kultuuri ja kultuuripärandit vahendatakse ja tutvustatakse nii Eestis kui väljaspool.

Indikaatorid:

- Vähemalt samas mahus toimivad toetussüsteemid loovisikutele (stipendiumid ja projektitoetused) ja kaunite kunstide tutvustamiseks Eesti regioonides (Teater maale, Kirjanikud maaraamatukogudesse, Kinobuss-rändkino, Paneme kunsti levima jt);
- Kultuuripärandi programmidest kasusaajate arv suureneb (2006. aastal sai laulu- ja tantsupeo toetusprogrammist toetust 1052 kollektiivi, 2007. aastal 1213, 2011. aastaks 1800 kollektiivi. Setomaa kultuuriprogrammist rahastatud projekti arv püsib aastateks 2006-2009 fikseeritud summade juures stabiilne - 120);

- Eesti kultuuri tutvustav institutsionaalne võrgustik on välja arendatud ja toimiv (2007. aastal 5 kultuuriesindajat välisriikides, 2011. aastaks vähemalt 7);
- Loomemajanduses hõivatute osakaal on tööealisest elanikkonnast ja loomemajanduse osakaal SKPst on tõusnud 3%-lt (2005) 4%-ni (2013);

MEEDE 2: Loomingu toetamine ja Eesti kultuuri tutvustamine

Meetme lühikirjeldus: Kultuuriorganisatsioonide tegevuse toetamine, programmid erinevate kultuurivaldkondade ürituste läbiviimise toetamiseks, kultuuripärandi programmide elluviimine.

Meetme olulisemad tegevused, uued algatused:

Tagada elanikkonnale kultuuriteenuste ning sündmuste kättesaadavus ja mitmekesisus, tagada loovisikutele võimalused oma loomingu tutvustamiseks. Loovisikute toetamine loominguliste stipendiumite kaudu (riikliku kultuuripreemia tõstmine elutöö eest miljonile kroonile). Loovisikute loometöö ja loominguga seotud enesetäiendamise jätkuv toetamine loomeliitudele riigieelarvest toetuse eraldamise kaudu (Loovisikute ja loomeliitude seaduse rakendamine). Riikidevaheliste kultuurialaste koostöölepete rakendamine. Võimaluste loomine Eesti loovisikute, kultuuriasutuste ja kolmanda sektori institutsioonide osalemiseks ELi programmides. Eesti kultuuri (sh kultuuripärandi) tutvustamine maailmas. Eesti kultuuri tutvustava institutsionaalse võrgustiku toimimine ja arendamine, kultuuriesindajate võrgustiku laiendamine (kultuuriesindaja Helsingisse 2008. aastal).

Soome-ugri hõimurahvaste kultuurilise ja keelelise identiteedi säilimise ja tugevdamise toetamine. Eesti seisukohtade kujundamine, esitamine ja kaitsmine Euroopa Liidus, Euroopa Nõukogus ja UNESCOs. Eesti huvide kaitsmine teistes rahvusvahelistes organisatsioonides ja koostöövõrgustikes ning liikmelisusest tulenevate võimaluste kasutamine Eesti kultuuri edendamiseks.

Olemasolevate programmide ja arengukavade elluviimine: Laulu- ja tantsupeo protsessis osalevate kooride, orkestrite, rahvatantsurühmade ja rahvamuusikaansamblike toetusprogramm 2006–2013; Lõunaeesti keel ja kultuur 2005-2009; Maakondlike koori- ja tantsujuhtmentorete programm; Setomaa riiklik kultuuriprogramm 2006-2009; Tegevusvaldkonna arengukava “Digitaalne kultuuripärand 2007-2010”; Valdkonna arengukava 2007–2010 “Maa-arhitektuur ja -maastik. Uurimine ja hoidmine”. Rahvusvahelised kultuuripärandiga seotud arendustegevused. Osalemine rahvusvahelises digiteerimisalases koostöövõrgustikus MINERVA ja vastavate projektide elluviimine. Ülaltoodud tegevusi viiakse ellu koosmõjus käesoleva arengukava MEEDE 5 tegevustega.

Vähemusrahvaste kultuuriseltside- ja programmide toetamine (2011. aastaks kahekordistatakse vähemusrahvaste kultuuri ja kultuurikoolide finantseerimist), Vene Muuseumi tegevuse toetamine.

Tänapäevase eesti algupärase luule ja proosa avaldamise toetamine regionaalkeeltes ja regionaalkeelte keelekuju uurimise soodustamine eesmärgiga rikastada eesti keelt ja kultuuri. Kaunite kunstide tutvustamiseks Eesti regioonides toimivad toetussüsteemid (Teater maale, Kirjanikud Maaraamatukogudesse, Kinobuss-Rändkino, Paneme kunsti levima jt). Valmistatakse ette juubeliaastat Eesti Film 100 aastal 2012.

Arhitektuurialaste projektide elluviimine, sh osavõtt Euroopa Arhitektuuripoliitikate Foorumi tööst, laiulatusliku arhitektuurialase kommunikatsioonikava koostamine, arhitektuuri ja urbanistika valdkonna uuringute ja analüüside läbiviimine, kutsestandardite ja kvalifitseerimissüsteemi loomise toetamine, arhitektuurialase kirjastustegevuse toetamine ning olulistest rahvusvahelistest arhitektuuri-sündmustest osavõtu toetamine.

Uute algatustena arengukava “ENSV arhitektuuri uurimine ja hoidmine” koostamine (alates 2008). Programm “Muuseum 100. Muuseumiaasta” (2008 – 1 mln kr, 2009 – 3 milj kr), programm “Huvitav muuseum” (2008–2011 – 2,5 mln kr aastas), lähiajaloo uurimise ja talletamise programm (2008–2011 – 1 mln kr aastas). Raamatukogunduses programmid “Las laps loeb!” ja “Raamatukogu kohaliku elu keskusena”. Rahvakultuuris kavandatakse Kihnu kultuuriruumi programmi (2008).

Uue algatusena kehtestada 2000 kroonine iga-aastane pearaha igale kooliealisele lapsele, mida saaks kasutada üksnes spordi- või huvialaringis osalemise tasumiseks (ligikaudu 420 mln krooni). Filmide tootmiseks mõeldud riigieelarveliste vahendite kahekordistamine 2011. aastaks.

Meetme vahetu tulemusena on loodud igakülgset võimalust loomeinimestel loominguga tegelemiseks, eesti kultuurist on võimalik osa saada kõikjal Eestis ja ka välismaal, viiakse ellu mitmeid kultuuripärandi programme, toetatakse rahvusvahemuste kultuuriprogramme- ja seltse, soodustatakse laste ja noorte tegevuse toetamise kaudu loovuse arengut.

MEEDE 3: Eesti Kultuurkapitali jätkuva tegevuse toetamine

Meetme lühikirjeldus: Toetused Eesti Kultuurkapitali põhitegevuse toetuseks (8 sihtkapitali). Laekumised alkoholi- ja tubakaaktsiisist ning hasartmängumaksust.

Meetme olulisemad tegevused, uued algatused:

Vahendite eraldamine ja projektitoetused kultuuriteenuste ning sündmuste kättesaadavuse ja mitmekesisuse tagamiseks. Projektitoetused ja stipendiumide eraldamine loovisikutele neile võimaluste tagamiseks loominguliseks eneseteostuseks ning täiendkoolituseks. Riiklikult tähtsate kultuuriobjektide renoveerimise ja ehitamise toetamine.

Uute algatustena rahvakultuuri valdkonna elutöötoetuste suurendamine (võrdsustamine teiste valdkondadega), maakondliku kultuuripreemia “Kultuuripärl” eraldamine (15 x 20 000 kr ehk 300 000 kr aastas).

Meetme vahetu tulemusena tagatakse kultuuriinstitutsioonidele ja loomeinimestele vahendid ja projektitoetused kultuurielu mitmekesisuse tagamiseks, loovisikutele eraldatakse toetusi loominguliseks eneseteostuseks ja täiendkoolituseks, toetatakse riiklikult tähtsate kultuuriobjektide renoveerimist ja ehitamist.

MEEDE 4: Raamatukogude teavikute fondi täiendamise toetamine

Meetme lühikirjeldus: Teavikute ja infokandjate soetamiseks vahendite eraldamine elanikkonnale kvaliteetse raamatukogundusteenuse tagamiseks.

Meetme olulisemad tegevused, uued algatused:

Raamatukogudele teavikute ja infokandjate hankimise toetamine (keskmiselt 50 kr elaniku kohta). Meetme tulemusena on rahvaraamatukogudel suuremad võimalused väärtkirjanduse ning audio- ja videomaterjalide (sh digitaalsel kujul) hankimiseks.

Meetme vahetu tulemusena tagatakse elanikkonnale juurdepääs kvaliteetsele raamatukoguteenusele koos esindusliku valikuga väärtkirjandusest ja audio- ja videomaterjalidest.

EESMÄRK: Tagatud on kultuuripärandi, sh kultuuriväärtusliku keskkonna säilimine järeltulevatele põlvetele.

Indikaatorid:

- Avariilises või halvas olukorras olevate arhitektuurimälestiste osakaalu vähenemine 25%-lt 2006. aastal 20%-ni aastaks 2011 (sealhulgas mõisakoolide ja pühakodade osas koosmõjus MEEDE 2 tegevustega).

MEEDE 5: Muinsuskaitsealaste programmide jätkamine

Meetme lühikirjeldus: Olemasolevate toetusprogrammide jätkamine ning uute programmide ja arengukavade väljatöötamine, et tagada materiaalse kultuuripärandi säilimine ning elanikkonna juurdepääs kultuuriväärtustele. Muinsuskaitsealaste rahvusvaheliste lepingute täitmisega seotud tegevuste toetamine.

Meetme olulisemad tegevused, uued algatused:

Olemasolevate programmide elluviimine: Eesti mõisakool: mõisakoolide kultuuriloolise kompleksi säilitamine ja arendamine tänapäevaseks õpikeskkonnaks 2002-2012; Pühakodade säilitamine ja areng 2003-2013 (antud programmi raames tõstetakse pühakodade renoveerimiseks mõeldud summad riigieelarves neljakordseks, vähemalt 100 mln kroonini aastas).

Rahvusvaheliste muinsuskaitsealaste lepinguliste kohustuste täitmine. Relvakonflikti korral kultuuriväärtuste kaitse Haagi konventsiooni ja selle kahe protokolliga siseriiklik rakendamine. Sõjahaudade rahvusvaheliste lepingute ja koostööprojektide täitmine.

Uute algatustena looduslike pühapaikade programm ja linnuste programm (alates 2009). 2010. aastaks on koostatud kultuuripärandi väärtustamise, säilitamise ja kasutamise strateegilised alused (sh vaimse kultuuripärandi kaitsestrateegia).

Meetme vahetu tulemusena on tagatud kultuuripärandi (eelkõige mõisakoolide, pühakodade, linnuste ja looduslike pühapaikade) korrastamine, säilimine ja uurimine.

EESMÄRK: Kultuuriasutuste infrastruktuuri arendamisega on loodud kultuuritegemiseks kaasaegne, inspireeriv ja tehniliselt hästi varustatud keskkond.

Indikaatorid:

- Olemasolevate kultuuriobjektide renoveerimine ning uute kaasaegsete kultuuriobjektide valmimine vastavalt ministeeriumi investeeringute kavale aastateks 2008-2011;
- Museaalide ja teavikute pikaajalist säilimist tagavate hoitingimuste paranemine: 2006. aastal paikneb hinnanguliselt 50% museaalidest ja teavikutest

tingimustes, mis tagab nende pikaajalise säilimise, 2011. aastaks on vastavaks näitajaks 75%;

- Rahvaraamatukogude infotehnoloogiline keskkond võimaldab kasutada erinevaid kodu- ja välismaa raamatukogude andmebaase. 2011. aastaks on 90% rahvaraamatukogude fondidest sisestatud elektronkataloogi.

MEEDE 6: Kultuuri infrastruktuuri korrashoid ja arendus

Meetme lühikirjeldus: Uute kultuuriobjektide ehitamine ja olemasolevate renoveerimine, riigi asutatud sihtasutuste kinnisvara säilimiseks vajalike renoveerimistöde teostamine, toetused omavalitsustele kultuurialase infrastruktuuri ehitamiseks ja renoveerimiseks, toetused kolmanda sektori institutsioonidele ja organisatsioonidele kultuurialase infrastruktuuri ehitamiseks ja renoveerimiseks.

Meetme olulisemad tegevused, uued algatused:

Kaunid kunstid:

- Teater "Ugala" hoone renoveerimine;
- Eesti Riikliku Nukuteatri nukumuuseumi väljaehitamine;
- Eesti Draamateatri hoone renoveerimine;
- Narva Aleksandri kiriku taastamine kontserdipaigaks;
- Peterburi Jaani kiriku taastamine kontserdipaigaks;
- Filmitootmise digilabori ehitamine;
- Filmitootmise võttepaviljoni ehitamine;
- Teater "Vanemuine" väikese maja renoveerimine;
- Rahvusoper Estonia hoone renoveerimine.

Muuseumid:

- Eesti Rahva Muuseumi uue hoone projekteerimine ja ehitamine (2007–2011);
- Eesti Meremuuseumi Lennusadama kompleksi väljaehitamine (2007–2011);
- Tallinna muuseumide ühishoidla - Konserveerimiskeskuse Kanut hoone ehitamine (2007–2010);
- Pärnu Muuseumi uue hoone ehitamine (endine aidahoone) (2007–2009);
- Saaremaa Muuseumi bastionide rekonstrueerimine (2007–2011);
- Mahtra Talurahvamuuseumi rekonstrueerimine (2007–2009);
- Eesti Ajaloomuuseumi Suurgildihoone rekonstrueerimine (2008–2009);
- Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskuse väljaehitamine (2009–2010);
- Eesti Ajaloomuuseumi Maarjamäe kompleksi II etapp – hoidlad ja haljastus (2009–2011);
- Võru Muuseumi rekonstrueerimine – projekteerimine (2010–2011).

Raamatukogud:

- Eesti Lastekirjanduse Keskuse uute ruumide renoveerimine;
- Sillamäe Linna Keskraamatukogu renoveerimine;
- Harju Maakonnaraamatukogu uue hoone ehitamine;
- Jõgeva Linnaraamatukogu rekonstrueerimine;
- Kõrveküla Raamatukogu ühendamine Tartu Linnaraamatukoguga;
- Lääne-Virumaa Keskraamatukogu juurdeehitus;
- Narva Keskraamatukogu uue hoone ehitamine;
- Jõhvi Keskraamatukogu juurdeehitus.
- Lääne Maakonna Keskraamatukogu lasteosakonna renoveerimine;
- Kohtla-Järve Keskraamatukogu renoveerimine;

- Pärnu Keskraamatukogu juurdeehitus;
- Rapla Keskraamatukogu juurdeehitus.

Rahvakultuur:

- Võru Instituudi rekonstrueerimine (2008–2009);
- Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse tehnoarhitektuuri rekonstrueerimine (2008–2009).

Uue algatusena töötatakse välja süsteem, mille kohaselt 1% riigi poolt tellitud avaliku ruumina käsitletavate ehitiste investeringuteks mõeldud summadest kasutatakse kunstiteoste ja disaini sihttellimiseks avaliku keskkonna rikastamiseks.

Meetme vahetu tulemusena on parandatud kultuurivaldkonna infrastruktuuri olukorda, kultuurist osasaamise võimalusi ja kultuuriväärtuste säilitamise tingimusi läbi olemasolevate objektide rekonstrueerimiste, renoveerimiste ja juurdeehituste ning uute kaasaegsete kultuuriobjektide rajamise.

TEGEVUSVALDKOND: SPORT

EESMÄRK: Spordialaliitude, -klubide ja -koolide näol on Eestis toimiv spordikorraldus, mis tagab võimalused nii harrastus-, tipp- kui noortesporti arenguks. Üha rohkem inimesi tegeleb regulaarselt liikumisharrastusega.

Indikaatorid:

- Toimivad noortesporti toetusmehhanismid, mis tagavad sportimisvõimalused ligi 100 000 noorele senise 70 000 asemel;
- Liikumisharrastusega tegeleb regulaarselt ja aktiivselt 45% Eesti elanikest praeguse 17% asemel;
- Toimib tippspordi järelkasvu projekt (2006. aastal toetati 25 noort sportlast, 2011. aastaks kuni 150);
- Toimib treenerite tasemekoolituse süsteem (2006. aasta lõpuks 2100 atesteeritud treenerit, 2011. aastaks 3100).

MEEDE 7: Spordiorganisatsioonide ja -institutsioonide tegevuse tagamine ning enam harrastatavatel spordialadel eneseteostuse võimaluste loomine.

Meetme lühikirjeldus: Spordiorganisatsioonide ja -institutsioonide toetamine vastavalt arengukavadele. Riiklikud toetused spordiorganisatsioonidele liikumisharrastuse, tippspordi ja noortesporti arendamiseks. Liikumisharrastust edendavate programmide elluviimine.

Meetme olulisemad tegevused, uued algatused:

Tagada tippspordi järelkasvu toetamine, tagada noortesporti jätkuv prioriteetne toetamine, treenerite kutsekvalifikatsiooni süsteemi edasiarendamine ja tasemekoolituse korraldamise toetamine. Töötada välja treenerite ja spordikorraldajate stimuleerimis- ja tunnustamissüsteem.

Jätkata järgmiste liikumisharrastust edendavate programmide elluviimist: Liikumisharrastuse strateegilise arengukava 2006-2010; Ujumise algõpetus; Sportlik-kultuuriline koolivaheaeg; Regionaalsed spordiehitiste programmid.

Jätkata järgmiste tippspordi programmide elluviimist: Olümpiamängude ettevalmistusprogramm; Spordialaliitude spordiprogramm; Tippspordi järelkasvu programm; Noortespordi toetamine; Anti-dopingu programm jt.

Uute algatustena loob riikliku tugisüsteemi rahvusvaheliste spordi suurvõistluste, sh Euroopa ja maailmameistrivõistluste ning maailma karikavõistluste etappide läbiviimise toetamiseks Eestis; lisab ujumise algõpetusele korduskursused kõigile 6. klassi lastele.

Meetme vahetu tulemusena viiakse ellu harrastus-, tipp- ja noortespordi edendamisele suunatud programme, toetatakse spordiinstitutsioone ja antakse välja spordistipendiume.

EESMÄRK: Kaasajastatud spordiinfrastruktuuri abil on kõikjal Eestis loodud tingimused nii saavutusspordi arenguks kui liikumisharrastusega tegelemiseks.

Indikaatorid:

- Rajatud regionaalsed tervisespordikeskused, kus on võimalik aastaringselt pakkuda oma maakonna elanikele sportlikke vaba aja veetmise võimalusi (2006. aastal 15 regionaalset tervisespordikeskust, 2011. aastaks 30);
- Rajatud on kaasaegsed spordiehitised (igas maakonnas vähemalt üks spordihoone, ujula ja staadion).

MEEDE 8: Spordi infrastruktuuri korrashoid ja arendus

Meetme lühikirjeldus: Riigiasutuste, riigi poolt asutatud sihtasutuse investeringud ja soetused ning kohalike omavalitsuste investeringud spordirajatiste säilitamiseks ja rajamiseks.

Meetme olulisemad tegevused, uued algatused:

Regionaalsete Tervisespordikeskuste programmi 2007-2010 jätkamine aitamaks igal regionil ja maakonnal välja arendada perspektiivset tervisekeskust. Spordi- ja mänguväljakute rajamise programmi jätkamine. Riigiasutuste ja riigi osalusega sihtasutuste toetamine:

SA Tehvandi Spordikeskus kompleksi väljaarendamine tänapäevaseks tervise- ja tippspordikeskuseks (staadion, hüppemägi, majutus, infrastruktuur); Jõulumäe Tervisespordikeskuse terviklik väljaehitamine; Tartumaa Tervisespordikeskuse terviklik väljaehitamine-kompleksi väljaarendamine.

Olemasolevate spordiehitiste renoveerimine ning uute ehitamine tulenevalt Eesti Spordikongressi "Spordiinvesteeringute III laine süsteem" otsusest, sealhulgas:

Harjumaal Loksa ujula, Hiiumaa Spordihall, Ida-Virumaal Sillamäe linna Spordikompleks, Rakvere linna ujula, Kunda, Nõo ja Paide spordihooned, Jõgeva, Põlva, Pärnu, Kuressaare, Viljandi, Võru, Kadrioru staadionid.

Meetme vahetu tulemusena on välja arendatud maakondlikud tervisespordikeskused, renoveeritud ja valmis ehitatud on Kultuuriministeeriumi investeringute kavas 2008-2011 planeeritud spordiobjektid.

TEGEVUSVALDKOND: MEEDIA

EESMÄRK: Eesti Rahvusringhäälingu ja eraringhäälingute tegevuseks on loodud soodsad tingimused, mis omakorda toetavad rahvuskultuuri arengut ja võimal-

davad 2012. aastaks lõpule viia ülemineku analoogringhäälingult digitaalringhäälingule.

Indikaatorid:

- Koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga on ümber korraldatud ringhäälinguala regulatsioon, loodud on vajalikud eeldused nii avalik-õiguslikele kui ka eraõiguslikele ringhäälinguorganisatsioonidele üleminekuks analooglevilt digitaalringhäälingule (aastaks 2012);
- EL ja EN audiovisuaalmeedia uued dokumendid on üle võetud ja rakendatud ka Eesti seadustes, on uuendatud Ringhäälinguseadust hiljemalt 2010. aasta lõpuks;
- Eesti Rahvusringhääling suudab ühendamisprotsessi tulemusena edukalt täita talle seadusega pandud ülesandeid ja ta on Eesti infovälja arvestatav kujundaja;
- Rahvusringhäälingu tarbeks on rajatud uus ja tänapäevane ringhäälingumaja.

MEEDE 9: Mitmekülgsete tasakaalustatud tele- ja raadioprogrammide ning uute meediateenuste loomine ja edastamine.

Meetme lühikirjeldus: Eesti Televisiooni ja Eesti Raadio, hiljem ühtse Rahvusringhäälingu põhitegevuse toetamine.

Meetme olulisemad tegevused, uued algatused:

Eesti Rahvusringhäälingule seadusega pandud ülesannete täitmiseks vajalike tegevuste rahastamine. Uute digitaalkanalite rakendamisel programmi tootmisega seonduvate kulutuste katmine Eesti Televisioonis, paralleellevi kulude katmine.

Uute algatustena Eesti Televisiooni teise (digitaal)kanali loomine 2008. aastal ja selle rahastamine. Eesti Rahvusringhäälingu uue hoone ehitamise ja tehnilise sisustamise osaline rahastamine.

Meetme vahetu tulemusena on elanikkonnal võimalik Eesti Rahvusringhäälingu kaudu osa saada mitmekesisest ja tasakaalustatud tele- ja raadioprogrammidest ning uutest meediateenustest.

MEEDE 10: Meedia infrastruktuuri korrashoid ja arendus

Meetme lühikirjeldus: Rahvusringhäälingu tegevuseks ja seadusest tulenevate eesmärkide täitmiseks vajalike tingimuste loomine, vahendite soetamine ja korrashoid, digitaalringhäälingule ülemineku sisuliseks pooleks vajalike tingimuste loomine uute digitaalkanalite tööerakendamise näol.

Meetme olulisemad tegevused, uued algatused:

Eesti Rahvusringhäälingu tehnilise taseme ja töökeskkonna ajakohastamine. Uue Rahvusringhäälingu hoone ehitamise osaline finantseerimine. Uute digitaalkanalite rakendamisega Eesti Televisioonis seonduvate tehniliste kulutuste katmine.

Meetme vahetu tulemusena tagatakse Eesti Rahvusringhäälingule tehnilised võimalused seadusest tulenevate ja arengukavas püstitatud eesmärkide ja kohustuste täitmiseks.

■ **Organisatsiooni arendamine**

Töötajad

Kultuuriministeerium väärtustab oma töötajaid, kes on oma ala spetsialistid ja kelle ülesandeks on koordineerida mahukaid alavaldkondi. Ministeerium pöörab rõhku ametnikkonna koolitamisele, töökeskkonna ja –vahendite kaasajastamisele, uute tehnoloogiate kasutuselevõtuks ning hea halduse põhimõtete rakendamiseks.

2007. aastal loodi senise eelarve- ja majandusanalüüsi osakonna arendusbüroo asemele arendusosakond, mille ülesandeks on valitsemisala strateegiline planeerimine, kultuuripoliitika analüüs, loomemajanduse arendamine ja ministeeriumi koolitus-tegevuse korraldamine. Kunstide osakonnaga liitus arhitektuurinõunik, et võtta arhitektuur kui riiklikult oluline valdkond senisest suurema tähelepanu alla. Rahvakultuurivaldkonna assisteerimiseks ja regionaalarengu küsimustega tegelemiseks võeti kultuuriväärtuste osakonda tööle üks peaspetsialist.

Arengukava perioodil on ministeeriumi töö paremaks korraldamiseks vajalik järgmiste ametikohtade juurdeloomine:

- Kultuuriväärtuste osakonda üks peaspetsialist, kelle ülesandeks on muuseumide registri põhimõtete väljatöötamine ja registripidamine ning uute muuseumialaste programmide koordineerimine;
- Seoses vajadusega tegeleda põhjalikult uute meediateenuste ja digitaalkeskonna autoriõigustega üks nõuniku ametikoht meedia- ja autoriõiguse osakonda;
- Seoses ELi struktuurifondide rakendumise mahu kasvuga üks välisabi nõunik eelarve- ja majandusanalüüsi osakonda;
- Siseauditi osakonda vähemalt üks siseaudiitor, et kindlustada ministeeriumile pandud ülesannete täitmine.

Koolitus

Kultuuriministeeriumi personali koolituse eesmärk on personali professionaalse taseme tõstmine teadmiste ja oskuste pidava täiendamise kaudu. Ministeeriumi koolitustegevus on suunatud eelkõige organisatsiooni konkurentsivõime suurendamiseks ning ametnike väärtushinnangute kujundamiseks.

Koolituste kavandamisel arvestatakse avaliku teenistuse kui terviku, ministeeriumi, struktuuriüksuste ja iga- aastaste vestluste käigus selgunud ametnike individuaalsete vajadustega. Koolituste planeerimisel pannakse rõhku nii üldiste juhtimisalaste kompetentside arendamisele, mis on oluline ühtsete teadmiste ja väärtuste kujunemiseks, kui ka spetsiifiliste valdkondade arendamisele. On oluline, et koolitustegevus on eesmärgistatud ja süsteemne ning toetaks organisatsioonis toimivate protsesside edukat ja kvaliteetset käivitumist ja elluviimist.

Jätkuvalt on suund suurendada grupikoolituste osakaalu ning algatada pikemaajalisi koolitusprogramme erinevatele sihtgruppidele. Koolitusvajaduse väljaselgitamisel ja koolituse tulemuslikkuse hindamisel kasvab vahetu juhi roll, mis aitab paremini kaasa ametniku arengueesmärkide kaardistamisele. Ministeerium väärtustab ametnikke, kes on huvitatud pidevast enesetäiendamisest ning ametialaste kompetentside arendamisest.

Riskianalüüs

Kultuuriministeeriumi hädaolukorra toimumise tõenäosus on keskmine (3) või suur (4) ja tagajärjed rasked (C) või väga rasked (D). Tõenäosuste suurus on põhjustatud eelkõige maakonnamuuseumide ressursinappusest ja sellest tulenevate ennetusmeetmete vähesusest, samuti juba toimunud pisematest õnnetustest, mis võivad tulevikus omandada kultuuriväärtuste kaitse seisukohalt hädaolukorra mõõtmed. Hädaolukordade tagajärgede kõrge raskusastme põhjuseks on eelkõige kultuuriväärtuste spetsiifiline väärtus, mis seisneb eelkõige vaimses, kuid ka rahalises väärtuses. Kuna kultuuriväärtus ei ole taastuv ega asendatav ning hävinemise korral on see jäädavalt kadunud, on vajalik enam panustada eelarve mõttes kultuuriväärtuste kaitse parandamiseks ja hädaolukordade ennetamiseks.

Vältimaks kultuuriväärtuste kahjustada saamist tulekahjus, tuleb kultuuriväärtusi säilitavates asutustes uuendada ja sisse seada automaatsed tulekustutussüsteemid ning tulekahju signalisatsioonisüsteem, tagada nõuetele vastavad esmased tulekustutusvahendid, koolitada personali ning tulekahju põhjustada võivaid seadmeid regulaarselt kontrollida.

Veeuputusest tulenevaid kahjusid on võimalik minimeerida, paigutades kunstiväärtusi ruumidesse, kuhu vee tungimine loodusliku üleujutuse või mõne muu veeõnnetuse korral majas oleks võimalikult vähetõenäoline ning regulaarselt teostades vee- ja küttesüsteemide kontrolli ja vajadusel süsteeme uuendada. Personali tuleb õpetada käituma ulatusliku veeuputuse korral ning kiiresti ohupiirkonnast hindamatuid kunstiväärtusi evakueerima, milleks on vajalik asutustes vastavate vahendite olemasolu. Vandalismi ja vargust on võimalik ennetada personali väljaõppega. Ohtu saab vähendada ka turvasüsteemide täiustamisega, paigutades asutusse turvakaameraid või mehitatud valve, mis tagaks ööpäevaringse kultuuriväärtuste kaitse.

Riskide vähendamiseks vajalikud tegevused 2008. aastal on Eesti Hoiuraamatukogu hoidlate tulekustutussüsteemi välja ehitamine, kultuuriväärtusi säilitavatesse asutustes esmaseks reageerimiseks tegevusvaru soetamine, personali meeskondlik väljaõpetamine tegutsemiseks hädaolukorras, sh päästeasutuse teavitamine, esmaste vahendite kasutamisoskus, olulisemate kultuuriväärtuste evakueerimine, Eesti Rahva Muuseumisse ja Eesti Ajaloomuuseumisse varugeneraatori soetamine.

■ Finantsplaan (Kulud)

Arengukava finantsplaan kulude lõikes seisuga 30.04.2007. Tegemist on eelarve läbi-rääkimiste aluspositsiooniga, mis menetlemise käigus võib oluliselt muutuda.

Tegevusvaldkond: Kultuur

Meetme nimetus	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1. Kultuuriinstitutsioonide jätkuva tegevuse tagamine	869 646 168	939 662 834	1 168 391 025	1 350 106 886	1 483 314 464	1 642 229 930
2. Loomingu toetamine ja Eesti kultuuri tutvustamine	127 795 985	171 377 419	687 699 550	749 681 140	768 166 890	813 443 850
3. Eesti Kultuurkapitali jätkuva tegevuse toetamine	273 255 308	302 090 217	383 425 000	414 355 000	439 155 000	456 925 000
4. Raamatukogude teavikute fondi suurendamine	33 860 000	31 860 000	38 860 000	48 575 000	60 718 750	72 862 500
5. Muinsuskaitsealaste programmide jätkamine	23 946 593	24 334 899	89 608 997	131 754 719	115 939 760	118 106 564
6. Kultuuri infrastruktuuri korrashoid ja arendus	163 139 975	379 643 029	337 292 000	782 972 250	959 330 950	686 842 950
Valdkond kokku	1 491 644 029	1 848 968 398	2 705 276 572	3 477 444 995	3 826 625 814	3 790 410 794

Tegevusvaldkond: Sport

Meetme nimetus	2006	2007	2008	2009	2010	2011
7. Spordiorganisatsioonide ja institutsioonide tegevuse tagamine ning erinevatel spordialadel eneseteostuse võimaluste loomine	164 843 781	169 351 101	206 065 194	223 976 743	245 415 183	262 019 112
8. Spordi infrastruktuuri korrashoid ja arendus	129 843 375	156 169 650	109 600 000	154 100 000	179 600 000	205 100 000
Valdkond kokku	294 687 156	325 520 751	315 665 194	378 076 743	425 015 183	467 119 112

Tegevusvaldkond: Meedia

Meetme nimetus	2006	2007	2008	2009	2010	2011
9. Mitmekülgsede tasakaalustatud tele- ja raadioprogrammide loomine ja edastamine	322 626 400	345 086 400	470 807 000	596 661 000	657 377 000	723 381 000
10. Meedia infrastruktuuri korrashoid ja arendus	15 000 000	54 236 000	124 934 000	118 000 000	138 377 000	137 645 000
Valdkond kokku	337 626 400	399 322 400	595 741 000	714 661 000	795 754 000	861 026 000

Tegevusvaldkondade maksumused kokku

Kulud kokku	2 123 957 585	2 573 811 549	3 616 682 766	4 570 182 738	5 047 394 997	5 118 555 906
--------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------